

КОМИСИЯ ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР

**ИНТЕЛИГЕНТНИ
ДОГОВОРИ**

КФН
2022 г.

СЪЩНОСТ

ИНТЕЛИГЕНТНИТЕ ДОГОВОРИ

са самоизпълняващи се кодове, съдържащи набор от правила и

условия, които се проверяват в блокчейн мрежа. Интелигентните договори, характеризиращите се с висока степен на надеждност, са в основата на много децентрализирани приложения. Те са автономни, децентрализирани и прозрачни – и след като бъдат внедрени обикновено са необратими и непроменими. Предимствата на интелигентните договори включват намаляване или дори премахване необходимостта от посредници при изпълнение на договора. Съдържащите се в тях кодове дефинират механизмите на транзакциите и са последният арбитър потвърждаващ условията, при които се изпълняват те.

ХАРАКТЕРИСТИКИ:

Разгръщането на интелигентни договори в рамките на ЕС може да доведе до ръст на финансовите транзакции, но съществува риск от фрагментиране на цифровия единен пазар (така нар. DSM). Използваната технология, на чиято база са изградени интелигентните договори позволява на заинтересованите страни да оценят по-добре възможностите и да предвидят рисковете, породени от тях. Тези договори представляват съчетание на „правила + технология“, което изисква анализ на спецификите на средата им, с цел влияние върху тяхната еволюция.

Интелигентните договори имат общи характеристики, които се запазват с течение на времето. Първо, те използват усъвършенствани техники за криптиране и второ, те са децентрализирани и разпределени, което ги прави необратими и води до невъзможност да бъдат лесно изменени. В зависимост от тяхното естество, начин на активиране, използване и съхранение, интелигентните договори се разграничават едни от други и приемат многообразни форми, но въпреки това се характеризират с общи атрибути. . Взаимодействия между интелигентните договори с външния свят (чрез оракули) зависят от способността им да поддържат и използват уникалността на свойства си.

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

Независимо, че интелигентните договори по принцип биха могли да допринесат за намаляване на оперативните рискове, грешките в кодирането им могат да създадат условия за верижно разпространяване на редица рискове. Зависимостта на интелигентните договори от външни източници на данни, които могат да бъдат недостъпни или дефектни поражда допълнителни рискове. Подобни заплахи могат да бъдат контролирани чрез прилагане на стандарти и методи за програмиране в начина, по който се изгражда кода на интелигентни договори. Интелигентните договори са свързани с намерението за създаване на договорно задължение и определяне на отговорност за формата който не е стандартизиран в европейското пространство. Тълкуването на интелигентните договори може да създаде нови трудности, тъй като изисква техническа експертиза, за да бъде извлечена информация, за изготвянето на правен анализ. Изпълнението на интелигентните договори повдига въпроси относно способността да се спре или принуди тяхното изпълнение. Трансграничният характер на интелигентните договори е допълнително предизвикателство за тяхното реализиране. Следователно, всички интелигентни договори се квалифицират като трансгранични, което може да породило много възможности за разрешаване на възникнали казуси.

Освен правилата на договорното право, залегалите изисквания в пилотния регламент за изкуствен интелект (ИИ) относно защитата на данните, локализацията на данните и механизмите биха могли да издигнат допълнителни правни бариери пред въвеждането и приложението на интелигентни договори. Въпреки това чрез създаване възможност за правоприлагане с

модифициране на техническата среда на интелигентните договори, като същевременно се запазят основните им характеристики (т.е. техните средства за оцеляване), би могло да се изиска създаването на законови шаблони.

ИИ има възможност да спомогне за превеждане на кода на интелигентните договори на разбираем език и да въведе услуги, които да събират и съхраняват данни в блокчейн като по този начин ще допринесе за установяване нормативно съответствие. Блокчейн технологията и интелигентните договори биха могли да засилят целостта на базите данни за обучение на системите за ИИ. Прилагането на подобни решения ще бъде възможно, само ако се запазят уникалните атрибути на интелигентните договори.

Законът, приложим към трансграничните отношения, дава отговори на някои предизвикателства, създадени от интелигентните договори.

Няколко международни договори уреждат договорните отношения. Например: Конвенцията на ООН за договорите за международна продажба на стоки от 11 април 1980 г. обхваща международни договори за продажба. Така тази съвкупност от закони, която заменя националните закони, урежда правния режим на интелигентните договори от този тип, въпреки че много трансгранични договорни отношения не влизат в техния обхват, като страните могат да изберат правото, приложимо към техния (интелигентен) договор.

Различни конвенции обаче ограничават тази свобода. Такъв е случаят с договора от Рим, който се прилага за трансгранични договорни задължения и Хагската конвенция от 1955 г., която е относима за международната продажба на стоки. Тази конвенция прикрепя (интелигентните) договори към националните правни системи в съответствие със специфични правила.

ЗАЩИТА И ЛОКАЛИЗАЦИЯ НА ДАННИТЕ

Интелигентните договори могат да използват лични данни, като данни за местоположение, за да документират движението на стоки и хора. Освен това интелигентните договори могат да създават нови лични данни, например когато се използват за прехвърляне и записване на собствеността върху определени активи. Накратко, GDPR може да се прилага за тях в зависимост от това кои данни използват и генерират (т.е. дали тези данни се квалифицират като лични данни или не).

Това води до разглеждане на интелигентни договори в лицето на „правото да бъдеш забравен“. Съгласно GDPR, субектът на данни има право да получи от администратора изтриването на личните данни. Съществува известна априорна несъвместимост между blockchain и GDPR.

Регулаторната политика трябва да бъде насочена към запазване на характеристиките, отличаващи интелигентните договори от другите договорни средства. Това означава, че те сравняват различни решения на проблемите, свързани със защитата на данните, и оценяват кои алтернативи поддържат най-доброто разграничение между интелигентните договори и другите начини за договаряне.

За интелигентните договори трябва да се създаде изключение от „правото да бъдеш забравен“, като се стесни тълкуването на GDPR по начин, по който публичните адреси на блокчейн не се считат за лични данни.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Приложенията за децентрализирано финансиране (DeFi) представляват алтернатива на традиционните финансови услуги и набират популярност поради надеждността, необратимостта и прозрачността, характеризиращи блокчейн използваната технология, на която са базирани интелигентните договори. DeFi приложенията дават възможности за предоставяне на банкови и финансови услуги – отпускане на заеми, търговия с инвестиционни инструменти и множество други финансови услуги – заедно с изцяло нови видове продукти и децентрализирани бизнес модели, които могат да предложат значителни ползи за потребителите. С повишената прозрачност, осигурена от интелигентните договори (заедно с 24/7 функционалност и намалени разходи), dApps имат потенциала да намалят бариерите за навлизане на пазара на финансови услуги за потребители от цял свят.

Някои от законовите изисквания и разпоредби, относими към клиринг и сетълмент на финансови инструменти, биха могли да бъдат кодирани в DLT, потенциално чрез интелигентни договори. Участниците на пазара ще гарантират, че технологичните процеси, свързани с транзакциите, включително клирингови функции, въз основа на приложимите закони и разпоредби, могат да се изпълнят при пълно регулаторно съответствие благодарение на самия програмен код, имплементиран в интелигентните договори. Подобен процес може да бъде установен и при търговия с финансови инструменти чрез изпълнение на поръчките въведени на съответните места за търговия посредством интелигентни договори, базирани на законово установени правила и зависимости. Интелигентните договори могат да се използват за предоставяне на специфични гаранции, напр. при първоначално предлагане на монети, които да дават сигурност на средствата, които да бъдат върнати на инвеститора, в случай че предлагането на монети не достигне обявения минимум за да бъде успешно.

